

สภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน
ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวสมพร พรจันทร์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-703-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I14134183

STATE, NEEDS AND PROBLEMS CONCERNING VILLAGE PUBLIC
ANNOUNCEMENT IN DISSEMINATING PRIMARY HEALTH CARE KNOWLEDGE
IN THE NORTHEASTERN REGION

Miss Somporn Pornchan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-703-2

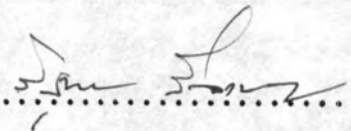

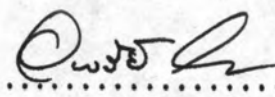
หัวข้อวิทยานิพนธ์   สภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน
 การเผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 โดย   นางสาวสมพร พรจันทร์
 ภาควิชา   โสตทัศนศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรจรีย์ ฃ ตะกั่วทุ่ง

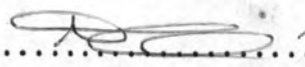
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

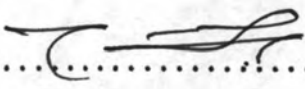

 ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากิจ)

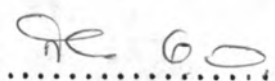
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์วิรุฬห์ สีลาพฤกษ์)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ฃ ตะกั่วทุ่ง)

 ..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

 ..... กรรมการ
 (อาจารย์โกศล ชูช่วย)

 ..... กรรมการ
 (อาจารย์สมบูรณ์ ขอสกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมพร พรจันทร์ : สภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน
ในการ เผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (STATE,
NEEDS AND PROBLEMS CONCERNING VILLAGE PUBLIC ANNOUNCEMENT IN
DISSEMINATING PRIMARY HEALTH CARE KNOWLEDGE IN THE NORTHEASTERN
REGION) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. อรจรรย์ ฌ คะแก้วทุ่ง, 127 หน้า ISBN
974-583-703-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับหอกระจาย
ข่าวสารหมู่บ้านในการ เผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง
แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ หอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน 12 หอ ประชาชน 120 คน และผู้รับผิดชอบ
การดำเนินงานหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมี
โครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. หอกระจายข่าวสารหมู่บ้านมีลักษณะหอสูงต้นเดียว ส่วนใหญ่ติดตั้งอยู่บริเวณบ้านกำนัน
และวัด มีผู้รับผิดชอบในรูปคณะกรรมการทั้ง 6 และ 4 ฝ่าย มีเครื่องขยายเสียง เครื่องเล่นวิทยุ/
เทป ไมโครโฟน ลำโพง และแถบเสียง เป็นวัสดุอุปกรณ์ในการเผยแพร่ความรู้
2. หอกระจายข่าวสารหมู่บ้านมีผู้รับผิดชอบแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามตารางการกระจาย
เสียงที่ได้รับมอบหมาย มีการประสานงานกับ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกี่ยวกับโรคที่กำลังระบาด สื่อความรู้
ที่นำมากระจายเสียง เป็นแถบเสียงความรู้ด้านสาธารณสุขที่ทางราชการส่งไปให้ซึ่งมีรูปแบบ เป็นรายการ
เพลงพื้นบ้าน มีการจัดหาทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยได้มาจากการแบ่งเงินจากการทอดกฐิน
ทอดผ้าป่าประจำปี มีการติดตามผลการดำเนินงานโดยการสอบถามชาวบ้านผู้ฟังรายการ
3. หอกระจายข่าวสารหมู่บ้านมีการนำเสนอเนื้อหาด้านสาธารณสุขมูลฐานในระดับมาก 3
เรื่อง
4. ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการกระจายเสียงในช่วงเช้า เวลาที่นำเสนอรายการ
แต่ละเรื่อง 15-30 นาที มีเพลงลูกทุ่งคันท้ายเขนง ผู้จัดรายการเป็นผู้ชาย และใช้ภาษาท้องถิ่น
รูปแบบรายการความรู้เป็นรายการเพลงพื้นบ้าน ให้มีการเชิญเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล และเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขมาสนทนา ความรู้ที่ต้องการในระดับมากมี 11 เรื่อง ต้องการให้มีการติดตามผลการดำเนินงาน
ทุก 1 เดือน
5. หอกระจายข่าวสารหมู่บ้านส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาข้อมูลสำหรับกระจายเสียง
สื่อสนับสนุนมีน้อย และขาดผู้รับผิดชอบในบางครั้ง

ภาควิชา..... โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา..... โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C442241 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD: STATE/ VILLAGE PUBLIC ANNOUNCEMENT/ PRIMARY HEALTH CARE/ NORTH-EASTERN

SOMPORN PORNCHAN : STATE, NEEDS AND PROBLEMS CONCERNING VILLAGE PUBLIC ANNOUNCEMENT IN DISSEMINATING PRIMARY HEALTH CARE KNOWLEDGE IN THE NORTHEASTERN REGION. THESIS ADVISOR: ASST.PROF. ONJAREE NATAKUATOONG, Ph.D. 127 pp. ISBN 974-583-703-2.

The purpose of this research was to study state, needs and problems of village public announcement in disseminating primary health care knowledge in the northeastern region. The sample was comprised of 12 village public announcement, 120 local people and 35 village public announcement officers. The constructed interview was designed for this study. The data were analyzed using percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follow:

1. Village public announcement building was a single pole tower located at Kumnun's house and at the temple. There was a committee served 4 to 6 different functions. The available equipments included power amplifiers, radio and tape players, microphones and magnetic tapes.

2. The responsibility of each officer based on broadcasting time table. There was co-operation with health care personnel concerning epidemic. Media used the most were magnetic tape presented health care knowledge in folk song style produced by government. Budget collected from Kathin and Bha Pa Ceremony. The villagers were participated in the follow-up study.

3. Village public announcement was highly presented 3 topics of primary health care knowledge.

4. The most wanted broadcasting time was in the morning and each program lasted for 15-30 minutes with intermission of Thai folk song. Male announcers speaking local language and hospital and health care personnel as guest speakers were the most preferred. Eleven topics of primary health care knowledge were needed. The activity follow-up study should be conducted each month.

5. Obtaining information for broadcasting, insufficient supporting media and lack of officers in charge of broadcasting from time to time were the problems of village public announcement.

ภาควิชา..... ใสคทศนศึกษา

สาขาวิชา..... ใสคทศนศึกษา

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ก็ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถรีย์ ฅ ตะกั่วทุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่มาตลอด ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วิรุฬห์ ลีลาพฤกษ์ รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ อาจารย์เกียรติ ชูช่วย อาจารย์สมบูรณ์ ขอสกุล คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ให้ข้อคิด แก้ไข และเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ที่ได้ประสานงานนัดหมาย หอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน และประชาชนผู้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในพื้นที่

ขอขอบคุณที่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจ

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ คุณพ่อ และพี่ ๆ ที่ให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์ ด้วยดีมาตลอด

สมพร พรจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
คำถามในการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ประเภทของระบบการศึกษา.....	14
องค์การอนามัยโลกกับงานสาธารณสุขมูลฐาน.....	16
สื่อเพื่อการส่งเสริมการเผยแพร่.....	25
หอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน.....	29
บทบาทและหน้าที่ของการดำเนินงานหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน.....	33
วิธีการนำเสนอรายการหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน.....	35
รูปแบบการนำเสนอรายการหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีการดำเนินการวิจัย..... 39
	กลุ่มตัวอย่าง..... 39
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 43
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 45
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 84
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 84
	กลุ่มตัวอย่าง..... 84
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 85
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 85
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 86
	สรุปผลการวิจัย..... 86
	อภิปรายผลการวิจัย..... 90
	ข้อเสนอแนะ..... 97
	รายการอ้างอิง..... 99
	ภาคผนวก..... 103
	ประวัติผู้วิจัย..... 127

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลส่วนตัวของประชาชน.....	47
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของวิธีการนำเสนอรายการตามความคิดเห็น ของประชาชน จำแนกตาม จำนวนวันที่กระจายเสียง ช่วงเวลาการกระจายเสียง ระยะเวลาของการนำเสนอ	49
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของวิธีการนำเสนอรายการตามความคิดเห็น ของประชาชน จำแนกตาม เพศของผู้จัดรายการ ภาษาที่ใช้ในการจัดรายการ แจกัรบเชิญ	50
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของวิธีการนำเสนอรายการตามความคิดเห็น ของประชาชน จำแนกตาม ประเภทของเพลงประกอบรายการ เพลงคั้นรายการ	51
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของรูปแบบการนำเสนอรายการ ตามความต้องการของประชาชน	52
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการ ของประชาชน เกี่ยวกับเนื้อหารายการความรู้ด้าน สาธารณสุขมูลฐาน ที่ต้องการให้กระจายเสียง.....	53
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติหลังการฟัง และการติดตามผล การฟังรายการ ตามความคิดเห็นของประชาชน.....	56
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของผู้รับผิดชอบ การดำเนินงานหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน.....	58
ตารางที่ 9	จำนวนและร้อยละของสภาพทั่วไปของหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน จำแนกตาม บริเวณที่ตั้ง ลักษณะการติดตั้ง ความชัดเจนของเสียง	60
ตารางที่ 10	จำนวน และร้อยละของวัสดุที่ใช้ในการดำเนินงานหอกระจายข่าวสาร- หมู่บ้านตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 11	จำนวน และร้อยละของจำนวนอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานของ หอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบ การดำเนินงาน จำแนกตามจังหวัด.....	63
ตารางที่ 12	จำนวน และร้อยละของความรับผิดชอบการดำเนินงานหอกระจาย ข่าวสารหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตามรูปแบบการดำเนินงาน และฝ่ายที่รับผิดชอบ	64
ตารางที่ 13	จำนวน และร้อยละของความรับผิดชอบงานอื่น ๆ ในหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน	65
ตารางที่ 14	จำนวน และร้อยละของการดำเนินงานเผยแพร่ความรู้ด้าน สาธารณสุขมูลฐาน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม กิจกรรมการดำเนินงานเผยแพร่ความรู้ วิธีการสำรวจ ปัญหาและต้องการของชุมชน และผู้รับผิดชอบการจัดรายการ	66
ตารางที่ 15	จำนวน และร้อยละของการดำเนินงานเผยแพร่ความรู้ด้าน สาธารณสุขมูลฐาน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม ตารางกระจายเสียง จำนวนวันที่กระจายเสียง และช่วงเวลากระจายเสียง	68
ตารางที่ 16	จำนวน และร้อยละของการดำเนินงานเผยแพร่ความรู้ด้าน สาธารณสุข- มูลฐาน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม ลักษณะการกระจายเสียง และประเภทรายการที่กระจายเสียง	69
ตารางที่ 17	จำนวน และร้อยละของการดำเนินงานเผยแพร่ความรู้ด้าน สาธารณสุขมูลฐาน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม รูปแบบรายการที่นำเสนอ รูปแบบการนำเสนออันแถบเสียง และเนื้อหาที่นำเสนอ	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 18	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงานหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านเกี่ยวกับเนื้อหารายการความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐานที่กระจายเสียงทางหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน.....	72
ตารางที่ 19	จำนวน และร้อยละของการปฏิบัติหลังการเสนอรายการตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน.....	75
ตารางที่ 20	จำนวน และร้อยละของผู้รับผิดชอบการดำเนินงานหอกระจาย-ข่าวสารหมู่บ้าน ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเผยแพร่ความรู้ ต่อเดือน.....	75
ตารางที่ 21	จำนวน และร้อยละหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านเกี่ยวกับการจัดหาทุนตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน	76
ตารางที่ 22	จำนวน และร้อยละหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านเกี่ยวกับการติดตามผลการเผยแพร่ความรู้ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน	77
ตารางที่ 23	จำนวน และร้อยละหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านเกี่ยวกับการติดตามผลผู้ฟังรายการตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน	78
ตารางที่ 24	จำนวน และร้อยละของปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม ปัญหาเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบ และสาเหตุที่ไม่จัดรายการ.....	79
ตารางที่ 25	จำนวน และร้อยละของปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม ปัญหาการสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน และปัญหาการติดตามผลการเผยแพร่ความรู้.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 26	จำนวน และร้อยละของปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม ปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาข้อมูล และปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ในแถบเสียงรายการความรู้จากทางราชการ	81
ตารางที่ 27	จำนวน และร้อยละของปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการ และปัญหาการจัดรายการเผยแพร่ความรู้	82
ตารางที่ 28	จำนวน และร้อยละของปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน จำแนกตาม ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย และการแก้ปัญหา.....	83